

Yttrande över remiss av riksintresseutredningens betänkande - Planering och beslut för hållbar utveckling (SOU 2015:99)

Genom remiss har miljö- och energidepartementet berett Sigtuna kommun möjlighet att lämna synpunkter senast den 28 februari 2017 över riksintresseutredningens betänkande ”Planering och beslut för hållbar utveckling” (SOU 2015:99).

Sigtuna kommun får med anledning av remissen anföra följande.

Bakgrund

Utredningen har haft i uppdrag att redovisa en genomgripande översyn av de delar i miljöbalken som berör riksintressefrågorna. I uppdraget har ingått att utvärdera hur bestämmelserna om hushållning med mark- och vattenområden tillämpas och om alla intressen som anges i lagen fortfarande är i behov av reglering. Frågan om bostadsförsörjningen i relation till riksintressesystemet ska också redovisas.

Utredningen ska lämna förslag till lösningar för ett system som enligt uppdraget bör vara enkelt, tydligt, överskådligt och begripligt. Utredningen har i dessa delar utvärderat tillämpningen av hushållningsbestämmelserna och formulerat förslag till lösningar.

Kommunens synpunkter

Sedan 2014 har kommunerna – Knivsta, Sigtuna, Upplands Väsby och Vallentuna – bedrivit ett fördjupat samarbete i frågor som rör den samlade bebyggelse- och samhällsutvecklingen i Arlandaregionen. Sigtuna kommun har mot denna bakgrund samordnat sina synpunkter i föreliggande yttrande med övriga kommuner i Arlandaregionen.

Samtliga kommuner i Arlandaregionen berörs i hög grad av sammanvägda riksintressen, som till mellan 60-80 % täcker stora mark- och vattenområden i respektive kommuner. För Sigtuna kommun är detta en högst relevant fråga då över 80 % av kommunens markområden är påverkade av begränsningar för bebyggelseutveckling till följd av riksintresseområden. De enskilt till ytan största områdena utgörs av riksintresse för kulturmiljövård respektive influensområde för Arlanda flygplats. Då det uppstår konflikt med motstående intressen är det i huvudsak mellan bostadsbyggande och influensområden för buller gällande antingen Arlanda flygplats eller Kungsängens övnings- och skjutområde och som därmed innebär begränsningar och krav på ett särskilt hänsynstagande i

kommunernas planering och för samhällsutvecklingen. När det gäller tillämpningsbestämmelser inom influensområdet för Kungsängens övnings- och skjutfält upplever kommunen att det här råder stor osäkerhet kring villkoren för tillkommande bostadsbebyggelse inom influensområdet, en uppfattning som baseras på att Försvarsmaktens bedömningar av påtaglig skada på riksintresset varit ytterst varierande vid annars snarlika bygglovsfall. Ett tydliggörande av vilka tillämpningsbestämmelser som ska gälla inom influensområdet samt villkor för tillkommande bostadsbebyggelse fordras för en minskad osäkerhet och förenklad bygglovshantering. Förutom påverkan av dessa riksintressen berörs kommunerna i sin planering av att hänsyn till regionala grönkilar bland annat också behöver tas inom ramen för den regionala utvecklingsplaneringen.

Sigtuna kommun delar generellt uppfattningen om att bevara områden av nationellt intresse för framtiden är ett viktigt ansvar i all planering och utveckling. Samtidigt har Sigtuna kommun i likhet med övriga kommuner i Arlandaregionen höga krav på sig och tydliga egna ambitioner om att även kunna bidra till regionens bostadsförsörjning och planera för ett på alla sätt hållbart samhälle. Det är därför mycket viktigt att riksintressesystemet blir tydligt och enklare att tillämpa än det system som finns idag.

Utredningen har i sin utgångspunkt kring sitt uppdrag en hög ambitionsnivå och innehåller en bra redovisning av hur systemet tillämpas idag. Det framgår tydligt att tillämpningen av riksintressesystemet inte helt har följt de ursprungliga intentionerna. Riksintresset används idag mer för att säkra statligt inflytande än som vägledning för en dialog mellan stat och kommun, som var den ursprungliga tanken. Sigtuna kommun delar också bedömningen om att underlag från sektorsmyndigheter inte alltid är tydligt utformade. Det krävs ofta ett omfattande utredningsarbete för att tolka innebörden i ett utpekat intresse. För kommunerna är det ett viktigt påpekande som görs i utredningen att när ett område har bedömts vara av riksintresse så innebär det inte att det faktiskt också är av riksintresse.

Utredningens förslag syftar till att främja en helhetssyn, förtydliga bestämmelsernas avsedda karaktär som planeringsriktlinjer och anpassa bestämmelserna till dagens krav. Tyvärr måste Sigtuna kommun konstatera, att trots den höga ambitionsnivån, så når inte utredningens förslag fram till en lösning med ett system som är tydligt och överblickbart. Förslaget om att föra in ytterligare begrepp genom att ange en ny nivå kallad väsentligt allmänt intresse och att på detta sätt utöka systemet till att omfatta i praktiken fem nivåer kan heller inte sägas förenkla och förtydliga systemet.

I utredningen framhålls att kommunerna har en viktig uppgift att fylla i den fysiska planeringen för att kunna göra samlade bedömningar för en hållbar utveckling så att en från ekologisk, social, kulturell och ekonomisk synpunkt god och hållbar hushållning tryggas. Detta är vad den kommunala planeringen handlar om redan idag. Det är kommunerna som gör avvägningen mellan olika allmänna intressen. Mot denna bakgrund är det svårt att förstå vad utredningen anser saknas

i den kommunala processen.

Att utreda och lägga förslag på hanteringen av bostadsförsörjningen i relation till riksintressesystemet har varit en av de centrala frågorna för utredningen. Utredningen har dock kommit fram till att bostadsförsörjningen inte anses lämpa sig för att klassas som riksintresse. Bostadsförsörjningen ses främst som ett kommunalt och regionalt intresse och inte som ett nationellt intresse. Bostadsförsörjningen föreslås därmed ingå i de allmänna intressena. Allmänt intresse ska vara obligatoriskt att visa i översiktsplaneringen och kommunen skall visa hur intresset kan tillgodoses. Hur detta i sig ska stärka bostadsförsörjningen i planeringen är dock inte givet. Allmänna intressen och avvägningen mellan olika intressen är redan idag viktiga delar i den kommunala översiktsplanen. Utredningen har dock inte visat på ett system för att stärka bostadsintresset i planeringen.

Kommunerna i Arlandaregionen har gemensamt förklarat att bostäder behöver lyftas fram och kunna hanteras på ett likartat sätt som vad gäller riksintressen och att Arlandaregionen skulle kunna vara en "testbädd" för hanteringen av bullerkrav kombinerat med möjligheter till en god bostadsutveckling. I dagsläget är det exempelvis särskilt angeläget att en närmare precisering av riksintresset Arlanda snarast kan komma till stånd då befintligt influensområde för buller sedan länge inte är lämpligt avgränsat och anpassat till gällande miljötillstånd för Arlanda flygplats. Sigtuna kommun menar också att vägledande för influensområdets utbredning för flygbuller bör vara den bullerförordning som regeringen har beslutat om.

Mot bakgrund av den bostadsbrist som råder i regionen vill Sigtuna kommun tillsammans med övriga kommuner i Arlandaregionen framhålla att det finns ett betydande gemensamt intresse i att ett system för riksintressen måste utgöras av väl avgränsade områden och att det är viktigt att avvägningen mellan olika intressen kan göras i översikts- och detaljplaneringen utifrån en helhetssyn. Nuvarande riksintressesystem och tillämpningen av det innebär stora begränsningar för möjligheterna att ianspråkta attraktiv mark i stationsnära och centrala delar av kommunerna för bostadsbyggande. En fråga som är högst påtaglig för Sigtuna kommun som värdkommun för Arlanda flygplats och som specifikt berör kommunens centralort Märsta i den påverkan som influensområdets utbredning här har på kommunens möjligheter till bebyggelseutveckling. Det måste vara ett krav på att områden av riksintresse regelbundet ska kunna aktualitetsprövas i tidig dialog mellan stat och kommun och att en sådan dialog också behöver ske vid preciseringar av ett specifikt riksintresse och i samrådsprocesser kring framtagande av konkreta riksintressen.

Kommunerna i Arlandaregionen instämmer i den uppfattning som framförs i det av Sveriges kommuner och landsting (SKL) avlämnade yttrandet över riksintresseutredningens betänkande i vilket man i allt väsentligt avstyrker utredningens förslag därför att det inte är ett klart och tydligt utformat förslag till

riksintressesystem. Sigtuna kommun delar dock SKL:s uppfattning om att det är mycket angeläget att ett fungerande riksintressesystem skyndsamt behöver tas fram för att underlätta t ex bostadsbyggandet i ett hållbart samhällsbyggande. Sigtuna kommun biträder i detta sammanhang även SKL:s uppfattning om att ett allmänt intresse, t.ex. bostadsbyggande, ska kunna ges företräde av regeringen före ett område av riksintresse liksom att områden av riksintresse måste vara väl avgränsade och unika i sitt slag för att få legitimitet.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Ibrahim Khalifa'.

Ibrahim Khalifa (S)
Kommunstyrelsens ordförande